



Lietuvos
pramonininkų
konfederacija

Vilniaus g. 31,
Vilnius, Lietuva
+370 5 2431067
sekretoriatas@lpk.lt
www.lpk.lt

ORIGINALAS SIUNČIAMAS NEBUS

2023-04-11 Nr. S.90

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai
Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų
komitetui
Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos
komitetui

DĖL MOKESČIŲ REFORMOS

Lietuvos pramonininkų konfederacija (toliau – LPK) susipažino su derinimui pateiktais Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio, Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio ir Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymų pakeitimo projektais.

Visų pirma, norėtume išreikšti pritarimą, kad Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo pakeitimuose yra įtrauktas momentinio ilgalaikio turto nusidėvėjimo metodo taikymas, skaičiuojant pelno mokestį. Manome, kad tai labai svarbu, reikalinga ir reikšminga šių dienų lėtėjančios ekonomikos realijose. Tiek pramonės, tiek kitų sektorių įmonėms būtina suteikti paskatas ir galimybes investuoti į gamybinių įrenginių atnaujinimą, gamybos procesų efektyvinimą. Atsižvelgiant į tai, kad konkuruojame su kaimyninėmis šalimis ir jų investicine aplinka, o Latvijoje, Estijoje yra taikomas paskirstytojo pelno mokesčio modelis, manome, kad būtina tobulinti pasiūlymą:

- 1) **Atsižvelgiant į tai, kad momentinio ilgalaikio turto nusidėvėjimo metodas jau yra kompromisinis paskirstytojo pelno mokesčio modelio variantas, būtina neapriboti turto rūšių taikant momentinio ilgalaikio turto nusidėvėjimo metodą;**
- 2) **Siekiant užtikrinti, kad momentinio ilgalaikio turto nusidėvėjimo metodas atneštų didžiausią galimą naudą investuojančioms įmonėms, siūlome leisti įmonėms atskaityti visą turto įsigijimo kainą ir kitais po turto įsigijimo einančiais mokestiniais laikotarpiais.**

Manome, kad reikalinga ir reikšminga pratęsti investicinio projekto lengvatą, kuri reikalinga dėl tų pačių priežasčių – galimybės pritaikyti verslo veiklos procesus atsižvelgiant į



Įmonės kodas: 110058241
PVM mokėtojo kodas: LT100002156611
A/s Nr.: LT05 7044 0600 0150 5642

dabartines ekonomines realijas. Siekiant gerinti mokestinę aplinką, **skatiname panaikinti perteklines biurokratinės kliūtis ir tobulinti taikomus kriterijus.**

Taip pat sveikiname investicinės sąskaitos sukūrimą; šis sprendimas iš tiesų paskatintų visuomenę lengviau diversifikuoti savo kaupimą, investicijas. Nors sprendimas labai reikalingas ir sveikintinas, manome, kad **reikšmingesniame poveikiui pasiekti galima per metus investuoti suma turėtų būti neribojama, kaip yra kitose Europos šalyse, arba bent jau reikšmingai padidinta, pvz. iki 100 tūkst. eurų, šią ribą pririšant prie dirbančio asmens gaunamų pajamų sumos ir taip skatinant mokėti mokesčius.**

LPK nepritaria siekiui dirbančių pagal darbo santykius ir individualią veiklą vykdančiųjų asmenų apmokestinimo suvienodinimui. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimai iš esmės apmokestina individualią veiklą kaip darbo santykius, nors savo esme tai visiškai skirtingos veiklos. Individuali veikla yra smulkaus verslo pajamų šaltinis, tuo tarpu darbo santykiai grindžiami samdomu darbu. Įstatymai turėtų skatinti gyventojų verslumą, o ne jį riboti. Individuali veikla ir taip yra daug labiau apmokestinama, nei pvz., mažosios bendrijos. Padidinus individualia veikla besiverčiančių asmenų apmokestinimą, brangs žemės ūkio produkcija (didėja ir ūkininkų apmokestinimas), įvairios paslaugos verslui (architektų, buhalterinės, IT paslaugų, teisinės ir pan.), didės gyvenamųjų patalpų nuomos kainos, o tai įtakos visuotinį kainų kilimą ir didins infliacijos spiralę.

Manome, kad dėl jau minėtų lėtėjančios ekonomikos realijų, pateikti mokesčių pakeitimų pasiūlymai kaip paketas gali turėti labiau neigiamą nei teigiamą įtaką visai mokesčių sistemai dėl žemiau įvardytų priežasčių. Todėl siekiant maksimaliai teigiamo rezultato Lietuvos ekonomikai ir verslo aplinkai, reikalinga redaguoti pasiūlymus.

- Itin didelį susirūpinimą kelia naujas gyventojų pajamų apmokestinimo metodas – papildomi tarifai aukštomis pajamoms. Manome, kad nebuvo įvertinti tokie neigiami padariniai kaip mažesnė paskata reinvestuoti; aukštesnes pajamas gaunančiųjų postūmis emigruoti į aplinkines valstybes; neigiama iniciatyva aukštesnes pajamas gaunantiems talentams atvykti į Lietuvą.

Naujas gyventojų pajamų mokesčio modelis nubaudžia aukštesnes pajamas gaunančiuosius, nors ekonominio lėtėjimo laikotarpiu jie yra tie, kurie ekonomiką skatina – gautas pajamas reinvestuodami, kurdami naujas darbo vietas.

Galbūt ir galima diskutuoti dėl tokio ekonominio modelio teisingumo, būtinumo, tačiau trūksta esminio savalaikiškumo momento – keitimas teikiamas nestabiliu ekonominiu momentu, kai visa Europos Sąjunga balansuoja ant recesijos ribos.

Nerimą kelia ir tai, kad yra pasirenkamas kryptingas kelias didinti pajamų apmokestinimą, tačiau nesiekama sisteminio balanso. **Siūlome netaikyti papildomų tarifų aukštas pajamas gaunantiems gyventojams, nes progresinis**

tarifas buvo įvestas kaip laikinas, taikomas ypatingai mažai daliai darbuotojų. Šiandien toks apmokestinimas siunčia blogą žinutę mokestinei aplinkai – aukštą pridėtinę vertę kuriantys darbuotojai nesirinks Lietuvos.

Atsižvelgiant į tai, kad pasirenkama įgyvendinti ne pilną nulinio reinvestuojamo pelno tarifą, bet alternatyvą – momentinio ilgalaikio turto nusidėvėjimo metodą – papildomai apmokestinti dividendus yra žalinga. Siunčiama neigiama žinutė investuotojams.

- Keičiamame sisteminiame pasiūlyme pasigendame ambicijos siekti, kad **Sodros įmokų ir išmokų „lubos“ būtų sulygintos.** Pritariame Ekonomikos ir inovacijų ministerijos viešai išsakytam siūlymui ne kelti Sodros „lubas“ iki 60 VDU individualiai dirbantiems, bet **„Sodros“ lubas darbo pajamoms sumažinti nuo 60 iki 43 VDU.**
- **Kviečiame nekeisti individualios veiklos apmokestinimo tarifų ir tvarkos.** Atkreiptinas dėmesys, kad individuali veikla, kaip viena iš verslo organizavimo formų, yra svarbi ekonomikos palaikymo grandis, nes individualia veikla besiverčiantys asmenys ne tik kuria darbo vietą sau, bet taip pat ir kitiems bei atsako už tinkamų garantijų tokiems įdarbintiems asmenims suteikimą. Taigi, būtent individualios veiklos vykdytojas, įdarbinęs kitų asmenų, jiems turi suteikti aukščiau aprašytas garantijas. Tačiau, pats tokių garantijų jokių atveju negaus. Akivaizdu, kad darbo santykių apmokestinimas Lietuvoje yra nepatrauklus. Kai kurios didžiosios tarptautinės bendrovės atsisako į aukštas pareigybes skirti asmenis, dirbančius Lietuvoje, kadangi mokesčiams tektų žymi dalis viso darbo užmokesčio fondo. Taigi, galbūt būtų **verta pagalvoti apie priešingą reformą – bent iš dalies sumažinti mokesčių tarifus visoms su darbo santykiais susijusioms pajamoms.** Taip ne tik pavyktų pritraukti papildomų darbuotojų, bet ir išaugtų vidaus vartojimas, nuo kurio būtų surenkama daugiau mokesčių (pavyzdžiui, PVM ir akcizų). Atsižvelgiant į tai, kad Europos Sąjunga yra priėmusi Visuotinio minimalaus pelno apmokestinimo direktyvą, Lietuva labai greitai praras investicinį patrauklumą didelėms tarptautinėms bendrovėms, kadangi pastarosios nebegalės naudotis pelno mokesčio lengvatomis. Taigi, patrauklus darbo pajamų apmokestinimas bus vienas pagrindinių elementų, siekiant pritraukti dideles įmones, tačiau šio privalumo Lietuva neturi ir, kaip matyti, neketina jo kurti. Vyriausybės programoje deklaruojamas Lietuvos siekis tapti aukštą vertę kuriančia, kūrybiška inovacijų šalimi, pripažįstant, kad kiekvienos laisvos visuomenės ir sėkmingos ekonomikos pagrindas – pagarba privačiai nuosavybei, iniciatyvos laisvė, atvirumas naujovėms. Atitinkamai, valstybės teisinis reguliavimas ir mokestinė sistema turėtų ne stabdyti, o skatinti verslumą ir piliečių įsitraukimą,

užtikrinant verslo klimato gerinimą. Taigi, darbo santykių apmokestinimo mažinimas turėtų būti raktas į Vyriausybės išsikeltų tikslų įgyvendinimą, o ne mokesčių savarankiškai dirbantiems asmenimis didinimas.

- Manome, kad skatinimas siekti žaliųjų tikslų yra sveikintinas, tačiau naujasis automobilių įsigijimo ir naudojimo išlaidų atskaitymo metodas, siejant su anglies dvideginio išmetimo normomis, mūsų nuomone, kuria didelę naštą verslui ir taip sudėtingu laikotarpiu. Pastebėtina, kad net elektromobiliams, kurių anglies dvideginio išmetimas prilyginamas nuliui, yra taikomas limitas: iš pajamų gali būti atskaitoma lengvojo automobilio įsigijimo kainos dalis, neviršijanti 75 000 Eur.

Manome, kad šis siūlomas reguliavimas yra perteklinis, kadangi esama sistema yra gerokai draugiškesnė verslo aplinkai. **Siūlome ne keisti reguliavimą, bet verčiau dėti pastangas dėl esamos sistemos įgyvendinimo – per primimus ir raginimus informuoti įmones apie poreikį skaičiuoti pajamas natūra darbuotojams, besinaudojantiems įmonių automobiliais asmeniniais tikslais.**

- **Nepritariame ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 str. 1 d. 26 p. pakeitimui, kuris įveda ribą dovanojimo būdu gautų pajamų iš artimų asmenų (sutuoktinių, vaikų, tėvų, senelių, brolių, seserų) neapmokestinimui.** Tos pajamos, kurios yra perduodamos artimiesiems asmenims, jau buvo kartą apmokestintos, atsižvelgiant į pajamų rūšį. Taip pat manome, kad toks apmokestinimas nekuria paskatų aukštas pajamas gaunantiems asmenims kurti pridėtinę vertę ir investuoti Lietuvoje.
- Manome, kad pelno, kuris mažinamas iš grupės įmonės perimtais nuostoliais, **dydžio apribojimas iki 70 proc. apmokestinamojo pelno yra žalingas verslui, pažeidžia pačią nuostolių padengimo logiką ir yra nenaudingas**, ypač atsižvelgiant į dabartines ekonomines realijas.

Papildomai, manome, kad mokesčių reformoje reikėtų skirti dėmesį ir kitiems klausimams, kurie nebuvo paliesti pateiktuose įstatymo projektuose:

- Dėl Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 12 str. 15 p. ir 30 str. 2 d. (termino „akcija“ išaiškinimas) pataisų. Lietuvos verslui aktyviai ruošiantis dalyvauti Ukrainos atstatyme, investuojant padidėjusios rizikos metu, privalu palengvinti mokestinę naštą, šalinant įstatymines nuostatas, kurios suteikia formos pirmenybę prieš turinį. Pagal šiuo metu galiojantį Pelno mokesčio įstatymą, Lietuvos subjektams investuojant į Ukrainą (taip pat į Vokietiją) per labiausiai paplitusią įmonės formą TOV Ukrainoje – sudaro apie 80 % visų įmonių (Vokietijoje GmbH 50 % visų įmonių), investuotojai yra diskriminuojami dėl formalių požymių (todėl, kad tokio tipo įmonių įstatinis kapitalas formuojamas ne akcijomis, o dalimis (pajais)). Tokiu būdu, jiems nėra taikoma Pelno mokesčio įstatymo 12

straipsnio 15 punkte numatyta turto vertės padidėjimo pajamų už vieneto (įmonės) perleidimą (pardavimą) apmokestinimo lengvata, jei investuotojai be pertraukų turėjo ne trumpiau kaip 2 metus (reorganizavimo atvejais - 3 metai) daugiau kaip 10 procentų balsus suteikiančių šio vieneto (įmonės) akcijų.

Siūlome:

a) Pakeisti 12 straipsnio 15 punktą ir jo pabaigą po žodžių ... ir privataus kapitalo subjektų paskirstytinojo pelno dalį išdėstyti taip:

...bei ribotos civilinės atsakomybės užsienio vieneto dalis, jei šiame užsienio vienetė iš dalių formuojamas įstatinis kapitalas bei šis užsienio vienetas yra pelno ar tapataus jam mokesčio mokėtojas;“

b) Pakeisti 30 straipsnio 2 dalį ir jo pabaigą po žodžių ... ir privataus kapitalo subjektų paskirstytinojo pelno dalį išdėstyti taip:

...bei ribotos civilinės atsakomybės užsienio vieneto dalis, jei šiame užsienio vienetė iš dalių formuojamas įstatinis kapitalas bei šis užsienio vienetas yra pelno ar tapataus jam mokesčio mokėtojas.

- Taip pat siūlome suteikti prielaidas gerinti darbo aplinką:
 - siūlome svarstyti supaprastinti tvarką, pavyzdžiui, leisti darbdaviams skirti 10 % darbo užmokesčio fondo darbuotojų naudoms (maitinimo, automobilių parkavimo, sporto klubų abonementų, skiepy, sveikatos draudimų, taip pat darbo namuose inventorių), nelaikyti to GPM objektu, ir atsisakyti papildomų biurokratinių procedūrų.
 - siūlome numatyti, kad darbdaviams sutarus su darbuotoju dėl kompensavimo už sąnaudas, patirtas dirbant namuose, ir kurios yra apibrėžtos darbo sutartyje, tokias kompensacijas darbdaviai galėtų priskirti leidžiamiems atskaitymams, o darbuotojams gauta kompensacija nebūtų įskaičiuota į darbo užmokestį.

Papildomai, LPK išreiškia poziciją dėl nekilnojamojo turto (toliau - NT) mokesčio: pritariame, kad toks mokestis yra reikalingas ir racionalus. Siekiant subalansuotos mokesčių sistemos, numčius verslo aplinkos gerinimo sprendimus, tokius kaip momentinio ilgalaikio turto nusidėvėjimo metodo taikymas, pritartume ir visuotiniam, aiškiam, bet nedideliu NT mokesčiui, kuris kaip vartojimo / turto mokestis yra žymiai mažiau žalingas nei kuriančių vertę perteklinis apmokestinimas. Manome, kad NT mokestį turėtų mokėti visi infrastruktūros naudotojai, t. y. privatūs, verslo subjektai ir valstybės / savivaldybių įmonės už savo naudojamą turtą. Taip pat manome, kad mokestis turi būti vieningas: reikalinga svarstyti galimybę apjungti NT ir žemės mokesčius, nes dabar apmokestinant NT dubliuojama mokesčio bazė, nes NT vertėje yra ir žemės vertė, todėl žemės mokestis galimai mokamas du kartus.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, manome, kad pasiūlyta mokesčių reforma nepakankamai subalansuoja suteikiamas naudas ir kuriamą papildomą naštą verslui ir aukštas pajamas gaunantiems asmenims, todėl gali turėti reikšmingas neigiamas pasekmes verslo aplinkai.

Kviečiame tobulinti teikiamus pasiūlymus, atsižvelgiant į socialinių partnerių pastebėjimus.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinis direktorius



Ričardas Sartatavičius